

Bällsta hamn

Hållbarhetsprogram

stockholm.se

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	3
Syfte.....	4
Omfattning.....	5
Effektmål	5
Projektmål för byggaktörer	6
Systematiskt hållbarhetsarbete	6
1. En växande stad	6
2. En sammanhängande stad.....	7
3. God offentlig miljö	7
4. Klimatsmart och tålig stad	8
Projektmål för staden.....	9
1. En växande stad	9
2. En sammanhängande stad.....	11
3. God offentlig miljö	11
4. Klimatsmart och tålig stad	12
Referenser	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Versionshantering

Version	Kommentarer	Datum	Ansvarig
1.0	Framtagande av hållbarhetsprogram utifrån effekt- och projektmål	2025-03-12	Josefin Ermann Lundberg
1.1	Revidering av skeden	2025-04-02	Josefin Ermann Lundberg
1.2	Tillägg av verifiering för stadens mål	2025-04-24	Josefin Ermann Lundberg
1.3	Upprättning efter granskning, tillägg av syfte, verifiering för byggaktörernas mål och aktuella skeden för alla mål.	2025-06-17	Josefin Ermann Lundberg
1.4	Revidering utifrån granskning	2025-11-14	Åsa Lindgren

Bakgrund

I Stockholms stad är hållbarhetsarbetet en mycket viktig och central del. I den senaste antagna budgeten för 2025 är ett av de tre inriktningsmålen att uppnå *Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning*. Stockholms stads kommunfullmäktige har också antagit Miljöprogram 2030, med tillhörande handlingsplaner som pekar ut vilka åtgärder som krävs för att nå målen i miljöprogrammet. I samband med revideringen av miljöprogrammet togs även en ny Klimathandlingsplan fram.

Figur 1. Stockholms stads senast uppdaterade styrdokument.

I Miljöprogrammet lyfts sju mål med tillhörande delmål:

1. En rättvis och inkluderande omställning
 - 1.1. Stadens verksamheter stärker en rättvis omställning
 - 1.2. Stockholmarna är delaktiga i omställningen
2. Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck
 - 2.1. Ett Stockholm som är klimatpositivt 2030 och fossilfritt 2040**
 - 2.2. Minskad klimatpåverkan från transportsektorn**
 - 2.3. En fossilfri organisation 2030
 - 2.4. Halverad klimatpåverkan från konsumtion**
 - 2.5. Minskad klimatpåverkan från mat
3. Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem
 - 3.1. Stärkt biologisk mångfald och blågrön infrastruktur**
 - 3.2. Förbättrad vattenkvalitet och stärkta livsmiljöer**
 - 3.3. Staden bidrar till stärkt biologisk mångfald i omvärlden
4. Ett klimatanpassat Stockholm
 - 4.1. En stadsmiljö mer anpassad till ett förändrat klimat**
 - 4.2. Stärkt motståndskraft vid extremväder**
5. Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm
 - 5.1. Hållbar konsumtion och effektiv resursanvändning**
 - 5.2. Cirkulära kretslopp av resurser**
6. Ett giftfritt Stockholm
 - 6.1. Minskad användning och spridning av skadliga ämnen**
 - 6.2. Renare mark och sediment**

7. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö
- 7.1. Trafikens påverkan på luftkvaliteten minskar
- 7.2. Förbättrad ljudmiljö**

Bällsta hamn ska verka för att bidra i positiv riktning till dessa uppsatta mål och delmål. De fetmarkerade delmålen ovan är särskilt relevanta för projektet.

I Stockholms stads översiktsplan pekas huvudinriktningen för stadens utveckling de kommande 25 åren ut och omfattar bland annat fyra övergripande stadsbyggnadsmål. Dessa mål beskriver den stadsmiljö och stadsstruktur som eftersträvas, och fungerar som stöd i all planering och stadsbyggande. Översiktsplanens fyra stadsbyggnadsmål är:

- **En växande stad** – Stockholm ska vara en växande och attraktiv stad som lockar människor, företag och besökare från hela världen. För det behövs att vi bygger bostäder, service och arbetsplatser i en hög takt. En god tillgänglighet ger såväl människor som företag bra förutsättningar att utvecklas.
- **En sammanhängande stad** – Stockholm ska vara en stad för alla. En stad som hänger samman där människor med olika bakgrund och erfarenheter kan mötas i vardagen. När människor möts skapas en levande och intressant stad med minskat utanförskap och en större känsla av samhörighet och förståelse.
- **God offentlig miljö** – När staden växer får vi möjligheter till en jämnare fördelning av det som skapar goda livsvillkor. Alla delar i staden ska erbjuda trygga offentliga miljöer där människor kan delta och engagera sig.
- **En klimatsmart och tålig stad** – Stockholm ska vara en klimatsmart stad. Det vi bygger ska kännetecknas av hållbara energilösningar, smart miljöteknik och vara anpassat till framtida klimatförändringar. Marken ska användas effektivt, beroendet av bil ska vara lågt och före 2040 ska Stockholm vara fossilbränslefritt.

Inför och under planskedet har projektet under ett flertal workshops tagit fram hållbarhetsmål, både internt med stadens berörda förvaltningar samt med planprojektets byggaktörer för att analysera och belysa områdets geografiska och tematiska knäckfrågor, utgående från stadens fyra stadsbyggnadsmål. Utgående från dessa hållbarhetsmål har planprojektets effekt- och projektmål tagits fram.

Syfte

Bällsta Hamns hållbarhetsprogram utgör ett samlingsdokument med syftet är att följa upp stadens och projektets hållbarhetsmål, vilka bland annat definierats i stadens Miljöprogram och Klimathandlingsplan, översiktsplanens stadsbyggnadsmål och det aktuella detaljplaneprojektets hållbarhetsmål. Planprojektets hållbarhetsmål utgår från de effekt- och projektmål som stadens förvaltningar och bolag samt de aktuella byggaktörerna inom Bällsta Hamns detaljplan tillsammans definierat under en serie hållbarhetsworkshops inför planstart.

Utgående från de fastställda målen i detta hållbarhetsprogram följer staden och alla byggaktörer löpande upp de framtagna målen i en handlingsplan, vilken redovisas med en Excel-fil för alla kvarter. Målsättningen är att både stadens aktörer och projektets byggaktörer löpande studerar hur de för platsen aktuella hållbarhetsfrågorna för allmän platsmark

respektive kvartersmark kan implementeras tillsammans med Stadsbyggnadskontoret och Exploateringskontoret under den pågående plan- och exploateringsprocessen.

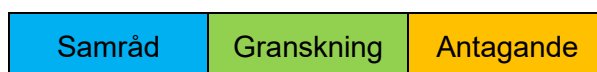
Omfattning

Effektmålen beskriver den långsiktiga nyttan som ska uppnås efter projektets avslut, medan projektmålen är de specifika, mätbara resultat som ska levereras inom projektets ram. Projektmålen fungerar som steg för att nå effektmålen, där framgång i att uppnå projektmålen ökar chansen att effektmålen också realiserar.

Projektmålen har delats upp i mål för byggaktörer (kvartersmark) och mål för staden (allmän platsmark).

Under varje projektmål anges när och hur måluppfyllanden ska redovisas samt vilka handlingar som verifierar att målet är uppfyllt.

Vilka skeden måluppfyllelsen ska redovisas för markeras med färger enligt nedan. Skedena omfattar redovisning av hållbarhetsmålen före samråd av detaljplan, före granskning av detaljplan och antagande av detaljplan. Om rutan är färglagd ska redovisning ske inför det aktuella skedet.

Figur 2. Projektmålen implementeras i tre olika skeden.

Byggaktörerna och staden planerar sitt arbete för hur målen ska uppfyllas i en handlingsplan. En mall för handlingsplanen tillhandahålls av staden i Excel-format. Samma handlingsplan används också för måluppföljning. Uppföljning sker löpande samt inför avslut av de olika skedena.

Effektmål

Följande effektmål har tagits fram för Bällsta hamn.

En växande stad

- Blandstad med närhet till service, kultur och idrott, samt kollektivtrafik
- Ett fungerande vardagsliv och regionala målpunkter
- Fungerande och aktiverande mötesplatser för olika målgrupper genom de olika etappernas utbyggnad ger liv och identitet till området

En sammanhängande stad

- Utveckla attraktiva och trygga promenader och kopplingar för gång och cykel
- Utveckla en miljö som stödjer hälsa och mentalt välbefinnande
- Utveckla en integrerad gatustruktur som kopplar an till närliggande områden och målpunkter
- Möjliggör kopplingar med pendelbåt över vattenrummet

God offentlig miljö

- Högkvalitativa offentliga rum och arkitektur med plats för konst

- Samnyttjan av biologisk nytta och mångfald med målpunkt för rekreation på både land och i vatten
- Stärk områdets identitet utgående från områdets historia

En klimatsmart och tålig stad

- En grön robust och frisk stadsdel med ekosystemtjänster
- Höga ambitioner kring klimatsmart och cirkulärt byggande
- Skapa en stadsdel med lågt biläggande och främja hållbara transporter av personer och gods
- Staden ska främja förnybar energi

Projektmål för byggaktörer

Systematiskt hållbarhetsarbete

Byggaktören bör:

1. Ha ett strukturerat system för styrning och uppföljning av hållbarhetsarbetet (t.ex. ISO 14000, ISO 26000, BF9K eller likvärdigt).
2. Utse en hållbarhetsansvarig som säkerställer att projektmålen uppfylls.
3. Säkerställa att alla projektdeltagare får information och utbildning i effekt- och projektmålen.

1. En växande stad

- 1.1 Kvartersbebyggelsen ska vara mångsidig och anpassningsbar, så att den kan användas på olika sätt över tid. Lokaler ska vara flexibla, kunna delas upp och bidra till samarbete mellan olika verksamheter.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (ritningar och beskrivningar) och bygglovshandlingar (ritningar).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 1.2 Husens bottenvåningar ska vara levande. I mindre kommersiella lägen kan detta göras genom sittplatser vid entréer, glasade fasader mm. Det ska finnas mindre målpunkter för allmänheten i kvarteren, exempelvis genom lokaler och uteserveringar.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (ritningar och beskrivningar) och bygglovshandlingar (ritningar).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 1.3 Bebyggelse ska utformas för att skärma av för buller för att skapa bullerskyddade gårdar och rekreationsmiljöer.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (illustrationsplan och bullerutredning).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

2. En sammanhängande stad

- 2.1 Bebyggelse och förgårdsmark intill vändzoner och strandparken ska utformas för att ge rekreativa, gröna entréplatser till parken.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (illustrationsplan och arkitekturprogram) och bygglovshandlingar (ritningar).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 2.2 Plats ska finnas på kvartersmark för sociala aktiviteter genom komplementsutrymmen såsom gemensamhetslokal, uteplats, lekplats, växthus mm.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (ritningar och illustrationsplan) och bygglovshandlingar (ritningar och situationsplan).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

3. God offentlig miljö

- 3.1 Områdets identitet ska stärkas genom en bebyggelse som utgår från dess historiska karaktär och industriella arv. Detta uppnås genom bevarande av byggnader i området, materialval med robust och tidlös utformning samt arkitektoniska detaljer som knyter an till områdets ursprung. Genom att bevara och integrera befintliga strukturer, använda återbrukade material och skapa en industriell estetik förstärks kopplingen till platsens historia.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (beskrivningar och arkitekturprogram) och bygglovshandlingar (ritningar och beskrivningar).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 3.2 Plats ska finnas på kvartersmark som ger utrymme för olika ålders- och målgrupper.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (ritningar) och bygglovshandlingar (ritningar).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 3.3 I gränssnittet mellan allmän platsmark och kvartersmark ska sociala hybridzoner skapas, bland annat med sittplatser vid entréer, sittplatser med bord, gröna planteringar och gröna vändzoner.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (illustrationsplan och arkitekturprogram) och bygglovshandlingar (ritningar).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 3.4 Området ska präglas av välgestaltad, långsiktigt hållbar arkitektur och landskapsplanering. Beständiga fasadmaterial och varierad utformning ska bryta ner den höga bebyggelseskalan.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (ritningar och beskrivningar) och bygglovshandlingar (ritningar och beskrivningar).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

4. Klimatsmart och tålig stad

- 4.1 Under förutsättning att Exploateringskontoret skapar ett återbrukscenter för området ska byggaktörerna ansluta sig och aktivt bidra genom att tillhandahålla material för återbruk och upcycling. Detta ska ske i samverkan med staden för att hushålla med befintliga resurser och minska avfall.

Verifiering: Samverkansavtal.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.2 Samtliga befintliga byggnader ska återbruksinventeras och livscykelanalyser genomföras för det sparade materialet. Byggaktörerna ska beskriva vilka byggvaror eller -element som planeras för att återbrukas.

Verifiering: Återbruksinventering, livscykelanalys och arkitekturprogram.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.3 Utformningen av kvarteren ska ta höjd för att ge utrymme för möte mellan allmän plats och kvartersmark som gynnar möten, tillgänglighet och rekreation i strandparken.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (beskrivningar och illustrationsplan) och bygglovshandlingar (ritningar och beskrivningar).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.4 Byggaktörerna ska ansluta sig till områdets mobilitetshus för att främja hållbara mobilitetslösningar med plats för hållbara transporter och service.

Verifiering: Intentionsavtal och därefter köpeavtal.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.5 Möjligheten till lokal produktion av el ska utredas, exempelvis installation av solceller. Möjligheten att ansluta sig till nästa generations fjärrvärme ska utredas.

Verifiering: Underlag för planhandlingar (ritningar och beskrivningar) och bygglovshandlingar (ritningar och beskrivningar).

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.6 Klimatpåverkan från kvartersmark ska beräknas både i tidig projektering och på bygghandling, och utformningen ska präglas av ett aktivt arbete med att minska klimatpåverkan. De klimatdrivande konstruktionsdelarna och materialgrupperna ska identifieras och om möjligt optimeras. Materialval ska vara medvetna och rätt för platsen.

Verifiering: Klimatberäkning i tidigt skede och löpande fram till bygglov/bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.7 Med syftet att minimera transporter inom projektområdet ska aktörerna verka för att ansluta sig till det gemensamma bygglogistikcentret som Exploateringskontoret planerar för.

Verifiering: Skedesplanering och överenskommelse om exploatering

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

Projektmål för staden

1. En växande stad

- 1.1 Stadsutvecklingsområdet ska vara mångsidigt och anpassningsbart, så att det kan användas på olika sätt över tid. En majoritet av lokaler ska vara flexibla, kunna delas upp och bidra till samarbete mellan olika verksamheter.

Verifiering: Plankarta och planbeskrivning.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 1.2 Målpunkter ska placeras i strategiska lägen och med tydliga kopplingar. Historiska avtryck ges rätt plats och status i stadsrummet. Viktiga målpunkter är strandpromenad, parker, skola, mobilitetshus, tvärbane hållplatser och pendelbåtshamn. Viktiga närliggande målpunkter är Bryggeriet i Bromma och Bromma Blocks.

Verifiering: Plankarta och planbeskrivning.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 1.3 Stråk till målpunkter ska upplevas trygga och orienterbara och rustas med grönska, belysning och information under byggtiden. Strandpromenaden som kopplar mot Bryggeriet i Bromma samt Masugnsvägen som kopplar mot Bryggerivägen är viktiga stråk i fokus. Tydliga kopplingar ska även skapas till omgivande områden.

Verifiering: Programhandling, systemhandling och bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 1.4 Tillfälliga platser och målpunkter för kultur och idrott ska, där det är möjligt, finnas innan och under byggtiden för att aktivera området, främja gemenskap och skapa en levande miljö.

Verifiering: Skedesplanering, arrendeavtal.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 1.5 Permanent grönska ska anläggas så tidigt som möjligt och trivsel ska även stärkas med temporär grönska. Möjligheten till att etablera permanenta parker tidigt ska utredas, exempelvis genom att freda strandparken från byggtrafik.

Verifiering: Skedesplanering.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 1.6 Allmänna platser ska utformas så att de blir aktiva och attraktiva, även i mindre kommersiella lägen. Lokalgator ska ge plats åt aktivitet och samvaro.

Verifiering: Programhandling, systemhandling och bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 1.7 Strukturen ska utformas så att bostäder och platser för stadigvarande vistelse skyddas från buller, samhälls- och miljörisker.

Verifiering: Plankarta och planbeskrivning.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

2. En sammanhängande stad

- 2.1 En sammankopplande strandpark runt Bällstaviken ska anläggas genom planområdet. Strukturen ska skapa tydlighet, orienterbarhet och platsbildning vid stranden i förtydligande av kvalitetsprogrammet, särskilt Bällsta hamns parktorg. Vändzoner vid strandparken ska utformas som gröna entréplatser till parken.

Verifiering: Programhandling, systemhandling och bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 2.2 Förutsättningarna för en pendelbåtshållplats, restaurangbåt, kajservering och gästbåtsplatser ska studeras, i samråd med SL och TK. En förutsättning för målet är att beslut om investering tas i regionens trafiknämnd.

Verifiering: Plankarta och planbeskrivning samt systemhandling och bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

3. God offentlig miljö

- 3.1 Områdets identitet ska stärkas genom bebyggelse och kopplingar som utgår från dess historia. Historiska promenader ska utvecklas för att synliggöra områdets olika historiska lager, såsom vikingatid, Norrby Gård och industrieran. Bryggeriet i Bromma ska ges särskild uppmärksamhet i stadsbild och stråkplanering.

Verifiering: Plankarta, planbeskrivning och programhandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 3.2 Gröna gator och ett sammanhängande offentligt rum ska skapas med plats för vistelse, natur och promenader. Grönska i olika former ska integreras på alla gator för att förbättra stadsbild och mikroklimat.

Verifiering: Programhandling, systemhandling och bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 3.3 I offentliga rum där människor kan samlas ska det finnas tillgång till el och vatten för tillfälliga verksamheter.

Verifiering: Systemhandling och bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 3.4 Platser ska finnas som ger utrymme för olika ålders- och målgrupper. Utemiljöer ska vara varierande, inkluderande och tillgängliga, gärna i kombination med konst.

Verifiering: Programhandling, systemhandling och bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 3.5 Vattnets väg genom stadsstrukturen ska vara synliggjord på ett intressant och pedagogiskt sätt. Detta görs genom rain gardens, fontäner, vattenlek med mera.

Verifiering: Programhandling, systemhandling och bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 3.6 Tekniska anläggningar ska placeras med omsorg och gestaltas så att de offentliga rummen blir trygga och attraktiva.

Verifiering: Systemhandling och bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

4. Klimatsmart och tålig stad

- 4.1 Möjligheten att upprätta ett återbrukscenter tillsammans med nödvändig infrastruktur för att möjliggöra återbruk av material inom området ska utredas. Detta inkluderar samordning med närliggande detaljplaner samt samordning med Miljöförvaltningens centrum för återbruk och Norra Djurgårdsstadens återbrukslager. Staden ska även

utreda möjligheten till sjöburna logistiska transporter och skapa ytor för lokal mellanlagring av massor och byggnadsmaterial.

Verifiering: Skedesplanering.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.2 Växtlighet ska integreras med aktiva ytor längs Bällstavikens strandpark. Växtlighet utmed Bällstaviken skapas för främjat klimat, biologisk mångfald och för rekreation.

Verifiering: PM MKN Ekologisk status, programhandling, systemhandling och bygghandling.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.3 Ett mobilitetshus ska upprättas i området som möjliggör hållbara mobilitetslösningar som främjar möten, service och hållbara transporter.

Verifiering: Plankarta och planbeskrivning samt markanvisningsavtal.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.4 Möjligheten att etablera nästa generations fjärrvärme med energilagring inom planområdet ska utredas.

Verifiering: Utredning av Stockholm Exergi tar fram en utredning i samarbete med Exploateringskontoret.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.5 Skyddsåtgärder för hantering av skyfall och översvämning ska integreras med främjande av biologisk mångfald och rekreation.

Verifiering: Programhandling, systemhandling och bygghandling

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.6 Klimatpåverkan från allmän platsmark ska beräknas och utformningen ska präglas av ett aktivt arbete med att minska klimatpåverkan. De klimatdrivande konstruktionsdelarna och materialgrupperna ska identifieras och optimeras. Materialval ska vara medvetna och rätt för platsen.

Verifiering: Klimatberäkning och åtgärdsplan för minskad klimatpåverkan. Metodvalsstudier för markförstärkning på land och vatten.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------

- 4.7 Ett bygglogistikcenter ska upprättas i området för att minska transporter och utsläpp, effektivisera materialflöden, främja återbruk, förbättra arbetsmiljön och säkerheten samt öka produktiviteten och kostnadseffektiviteten i byggprojekten. Inspiration inhämtas från bygglogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden.

Verifiering: Skedesplanering och avtal med byggaktörer.

Samråd	Granskning	Antagande
--------	------------	-----------